

Věc C-383/19

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

15. května 2019

Předkládající soud:

Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim (Polsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

12. února 2019

Žalobce:

Powiat Ostrowski

Žalovaný

Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny se sídlem ve Varšavě

Předmět původního řízení

Podstatou sporu mezi účastníky řízení je otázka, zda v období od 7. února 2018 do 22. dubna 2018 existovala povinnost pojistit vozidlo značky Renault Clio 1.5 DCI, které se na základě dříve vydaného soudního rozhodnutí stalo vlastnictvím žalobce, jímž je územní samosprávný celek, s přihlédnutím k tomu, že v uvedeném období se toto vozidlo nacházelo na střeženém parkovišti, představovalo šrot, nemohlo být zprovozněno a v souvislosti s tím nemohlo dojít ke vzniku škody způsobené v důsledku provozu tohoto vozidla.

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Na základě článku 267 SFEU předkládající soud v podstatě žádá, aby Soudní dvůr určil, zda článek 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/103/ES ze dne 16. září 2009 o pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel a kontrole povinnosti uzavřít pro případ takové odpovědnosti pojištění (Úř. věst. 2009, L 263, s. 11; dále jen „směrnice 2009/103“) ukládá vlastníkovvi vozidla povinnost uzavřít smlouvu o pojištění občanskoprávní odpovědnosti

z provozu motorových vozidel i v situaci, kdy je toto vozidlo nezpůsobilé k provozu, nachází se na soukromém pozemku, a sice střeženém parkovišti mimo veřejnou pozemní komunikaci, a v důsledku rozhodnutí vlastníka je určeno k likvidaci.

Předběžné otázky

Musí být článek 3 [směrnice 2009/103] vykládán v tom smyslu, že se povinnost uzavřít smlouvu o pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel vztahuje i na takové situace, kdy územní samosprávný celek – *powiat* (okres) – nabyl na základě soudního rozhodnutí vlastnické právo k vozidlu, které je nezpůsobilé k provozu, nachází se na soukromém pozemku, a sice střeženém parkovišti mimo veřejnou pozemní komunikaci, a které je v důsledku rozhodnutí vlastníka určeno k likvidaci?

Nebo musí být vykládán v tom smyslu, že za takových okolností se na územní samosprávný celek coby vlastníka vozidla nevztahuje povinnost sjednat pojištění, aniž je tím dotčena odpovědnost fondu vůči poškozeným třetím osobám?

Dovolávaná ustanovení unijního práva

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/103/ES ze dne 16. září 2009 o pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel a kontrole povinnosti uzavřít pro případ takové odpovědnosti pojištění (Úř. věst. 2009, L 263, s. 11) – čl. 1 bod 1, článek 3, čl. 5 odst. 1 a 2.

Dovolávaná ustanovení vnitrostátního práva

1) Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (zákon ze dne 22. května 2003, o povinných pojištěních, Garančním fondu pojištění a Polské kanceláři pojistitelů rizik při provozu vozidel; Dz. U. z roku 2018, pol. 473, dále jen „zákon o povinných pojištěních“) – čl. 2 odst. 1 bod 14a, čl. 10 odst. 2, čl. 23 odst. 1, čl. 27 odst. 6, čl. 29 odst. 1, čl. 28 odst. 2 a 3, čl. 31 odst. 1, 3 a 4, článek 33, čl. 34 odst. 1 a 2.

2) Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (zákon ze dne 20. června 1997, o silničním provozu; Dz. U. z roku 2018, pol. 1990) – čl. 2 odst. 1, článek 130a.

Stručný popis skutkového stavu a původního řízení

Usnesením ze dne 16. ledna 2018 Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim (okresní soud v Ostrově Wielkopolském, Polsko) rozhodl o propadnutí osobního

automobilu značky Renault Clio 1.5 DCI ve prospěch územního samosprávného celku, Powiatu Ostrowského.

Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 7. února 2018.

Dne 6. února 2018 podal Powiat Ostrowski žádost o doručení uvedeného rozhodnutí s doložkou právní moci a s vyznačením doložky vykonatelnosti.

Předmětné usnesení bylo žalobci doručeno dne 20. dubna 2018.

Shora označený automobil značky Renault představoval šrot, a proto jej jeho vlastník určil k likvidaci a požádal o jeho vyřazení z provozu.

V období od 1. ledna 2018 do 22. dubna 2018 nebylo toto vozidlo kryto pojištěním občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel.

Hlavní argumenty účastníků původního řízení

Žalobce, Powiat Ostrowski, se domáhá určení, že v období od 7. února 2018 do 22. dubna 2018 neměl povinnost pojistit vozidlo značky Renault Clio 1.5 DCI, jehož vlastníkem se stal na základě usnesení Sądu Rejonowego w Ostrowie Wielkopolskim (okresní soud v Ostrově Wielkopolském) ze dne 16. ledna 2018. Pravomocné usnesení opatřené doložkou vykonatelnosti bylo žalobci doručeno dne 20. dubna 2018, v souvislosti s čímž žalobce uzavřel smlouvu o pojištění tohoto vozidla ode dne 23. dubna 2018. Žalobce tvrdí, že vozidlo v jeho vlastnictví se v období, kdy nebylo kryto povinným pojištěním občanskoprávní odpovědnosti, nacházelo na střeženém parkovišti, bylo určeno k likvidaci, nemohlo být zprovozněno a v souvislosti s tím nemohlo dojít ke vzniku škody způsobené v důsledku provozu tohoto vozidla. V souvislosti s výše uvedeným má žalobce za to, že povinnost uzavřít pojištění uvedeného vozidla nemá opodstatnění.

Žalovaný, Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny (garanční fond pojištění) se sídlem ve Varšavě (Polsko), navrhuje zamítnutí žaloby a uložení náhrady nákladů řízení žalobci. Podle názoru žalovaného je technický stav vozidla pro účely splnění povinnosti vlastníků motorových vozidel uzavřít smlouvu o pojištění občanskoprávní odpovědnosti bezvýznamný.

Stručné uvedení důvodů žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 1 Podle čl. 130a odst. 10 a násl. zákona ze dne 20. června 1997, o silničním provozu, podává starosta okresu k soudu návrh na rozhodnutí o propadnutí vozidla ve prospěch okresu. Řízení o tomto návrhu je vedeno před soudem, který určí, zda jsou splněny všechny podmínky pro vydání rozhodnutí o propadnutí věci, zejména zda bylo odtažení vozidla důvodné, zda byla při dohledávání osoby oprávněné

k jeho vyzvednutí vynaložena náležitá péče a zda rozhodnutí o propadnutí nebude v rozporu s dobrými mravy.

- 2 Při rozhodování o propadnutí věci (vozidla) se soud meritorně zabývá výše uvedenými aspekty a vydává rozhodnutí konstitutivní povahy. V důsledku toho se okres v okamžiku, kdy soudní rozhodnutí nabývá právní moci, stává vlastníkem vozidla, přičemž povinnost vykonat toto rozhodnutí má starosta okresu a výkon rozhodnutí probíhá postupem a podle pravidel stanovených v ustawě z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (zákon ze dne 17. června 1966, o správním exekučním řízení), s přihlédnutím k ustanovením zákona o silničním provozu.
- 3 Do okamžiku vydání rozhodnutí o propadnutí vozidla, stejně jako v období po něm, se vozidlo nachází na střeženém parkovišti.
- 4 Pro výkon rozhodnutí o propadnutí vozidla je nezbytné požádat soud o doručení rozhodnutí s vyznačením právní moci a uhradit poplatek ve výši 6 zlotých [čl. 77 odst. 1 bod 2 ustawy z 28 lipca 2005 r, o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (zákon ze dne 28. července 2005, o soudních poplatcích v občanskoprávních věcech); Dz. U. z roku 2018, pol. 300), což prodlužuje řízení a zdržuje výkon rozhodnutí ze strany starosty.
- 5 U vozidel, ve vztahu k nimž bylo vydáno rozhodnutí o propadnutí, se provádí posouzení technického stavu znalcem v oboru automobilů, který velmi často dospívá k závěru, že daný automobil je odpad a představuje šrot.
- 6 Automobil uznaný za nevhodný k provozování se předávacím protokolem odevzdává k likvidaci demontážnímu středisku, které vydává doklad o demontáži vozidla. Tento doklad je podkladem pro žádost o vyřazení vozidla z provozu.
- 7 V projednávané věci přešel osobní automobil značky Renault Clio 1.5 DCI, ve vztahu ke kterému bylo vydáno pravomocné rozhodnutí Sądu Rejonowego w Ostrowie Wielkopolskim (okresní soud v Ostrově Wielkopolském) ze dne 16. ledna 2018, do vlastnictví okresu (územního samosprávného celku), představoval šrot, byl nevhodný k provozování a nebyl v provozu; po celou dobu se nacházel na střeženém parkovišti.
- 8 Pochybnosti předkládajícího soudu se týkají možnosti vyloučení povinnosti uzavřít smlouvu o pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel v situaci, kdy územní samosprávný celek – okres – nabývá (na základě pravomocného soudního rozhodnutí) do vlastnictví odstavené vozidlo, které je nezpůsobilé k provozu, nachází se na soukromém pozemku, a sice střeženém parkovišti mimo veřejnou pozemní komunikaci, a v důsledku rozhodnutí vlastníka je určeno k likvidaci.
- 9 Soudní dvůr Evropské unie v rozsudku ze dne 15. listopadu 2018 (C-648/17, ECLI:EU:C:2018:917) rozhodl, že pod pojem „provoz vozidel“ spadají nejen případy silničního provozu, tj. provoz na veřejných komunikacích, ale že se tento

pojem vztahuje i na jakékoli použití vozidla, které odpovídá jeho obvyklé funkci, a zdůraznil, že pojem „provoz vozidla“ se vztahuje na jakékoli užívání vozidla, které odpovídá jeho obvyklé funkci, a to funkci dopravního prostředku. V rozsudku ze dne 28. listopadu 2017 (C-514/16, EU:C:2017:908) dospěl ovšem Soudní dvůr Evropské unie k závěru, že se tento pojem vztahuje na jakékoli používání vozidla jakožto dopravního prostředku.

- 10 V nejnovějším rozhodnutí ze dne 4. září 2018 (C-80/17, ECLI:EU:C:2018:661) zachoval Soudní dvůr Evropské unie výše zmíněný smysl pojmu „provoz vozidla“, avšak uvedl, že vozidlo, které je zaregistrováno, a tudíž není řádně staženo z provozu, a je způsobilé k provozu, odpovídá pojmu „vozidlo“ ve smyslu článku 1 směrnice.
- 11 Předmětem projednávané věci je nicméně jiná otázka, a konkrétně otázka povinnosti územního samosprávného celku (okresu) uzavřít smlouvu o pojištění občanskoprávní odpovědnosti za škody způsobené provozem vozidel v situaci, kdy je toto vozidlo nezpůsobilé k provozu. Jde proto o situaci odlišnou od skutkového stavu, jenž nastal ve věci, ve které byl vynesena rozsudek C-80/17.
- 12 Okres se totiž stal vlastníkem vozidla na základě soudního rozhodnutí a v okamžiku nabytí vlastnického práva k tomuto vozidlu nebylo toto vozidlo kryto smlouvou o pojištění občanskoprávní odpovědnosti vlastníků motorových vozidel, nacházel se na střeženém parkovišti, mělo technické nedostatky znemožňující jízdu s ním a v souladu s vůlí jeho vlastníka bylo předáno k likvidaci, ke které také skutečně došlo.
- 13 V souvislosti s právním názorem zaujatým Soudním dvorem ve věci C-80/17 má předkládající soud pochybnosti o tom, zda způsobilost vozidla k provozu a jeho používání jakožto dopravního prostředku představuje nezbytný znak pojmu „vozidlo“ ve smyslu článku 1 směrnice, nebo zda vozidlo v důsledku své nezpůsobilosti být používáno jako dopravní prostředek s ohledem na skutečnost, že představuje šrot a má být zlikvidováno, ztrácí charakteristiky „vozidla“, takže v jeho případě nevzniká povinnost uzavřít smlouvu o pojištění občanskoprávní odpovědnosti za škody způsobené provozem vozidel (článek 3 směrnice). Relevantní je navíc skutečnost, že již v okamžiku, kdy rozhodnutí nabylo právní moci, tj. v okamžiku nabytí vlastnictví předmětného vozidla, nemohl automobil plnit svou funkci dopravního prostředku a nebyl ani neměl být v provozu, protože s ohledem na jeho technický stav, popsany jako „šrot“, byl určen k likvidaci.
- 14 Odpověď na podanou otázku je o to důležitější, že čl. 23 odst. 1 zákona o povinných pojištěních ukládá každému vlastníkovi motorového vozidla povinnost uzavřít smlouvu o povinném pojištění občanskoprávní odpovědnosti vlastníků motorových vozidel za škody způsobené provozem jím vlastněného vozidla bez ohledu na to, zda je vozidlo způsobilé k provozu, nebo zda bylo s ohledem na technický stav znemožňující jeho používání jakožto dopravního prostředku určeno k likvidaci. Podobná situace nastává v případě přechodu nebo převodu vlastnického práva k zaregistrovanému motorovému vozidlu, jehož vlastník

navzdory povinnosti uzavřít smlouvu o pojištění občanskoprávní odpovědnosti vlastníků motorových vozidel. I tehdy má vlastník, na kterého přešlo nebo bylo převedeno vlastnické právo, povinnost uzavřít smlouvu o pojištění občanskoprávní odpovědnosti vlastníků motorových vozidel bez ohledu na to, zda je vozidlo způsobilé k používání jakožto dopravní prostředek, a navzdory vůli vlastníka, jenž ono vozidlo určil k likvidaci (čl. 31 odst. 3 zákona o povinných pojištěních).

- 15 Vzhledem k obsahu rozhodnutí Soudního dvora ve věci C-80/17 za shora popsaných okolností podle všeho neexistuje povinnost uzavřít smlouvu o pojištění občanskoprávní odpovědnosti za škody způsobené provozem tohoto vozidla.
- 16 Taková povinnost vzniká tehdy, když vlastník daného vozidla uvádí toto vozidlo do provozu nebo do stavu, se kterým se vážou rizika plynoucí z provozu motorových vozidel, a toto vozidlo je způsobilé k provozu a ve stavu plnit funkci dopravního prostředku. V projednávané věci ovšem územní samosprávný celek již od okamžiku nabytí vlastnického práva k vozidlu neměl v úmyslu uvést dané vozidlo do provozu. Toto vozidlo se až do okamžiku určení k likvidaci nacházelo na střeženém parkovišti, přičemž nezpůsobilé k provozu bylo již v okamžiku nabytí vlastnického práva k němu a tento stav se do okamžiku jeho likvidace nezměnil.
- 17 Shora popsané pochybnosti související s výkladem výše zmíněných ustanovení unijního práva a s vnitrostátní praxí jejich uplatňování, která je na základě těchto ustanovení závazná, odůvodňují potřebu obrátit se s výše uvedenou předběžnou otázkou na Soudní dvůr Evropské unie.
- 18 Z toho důvodu se předkládající soud na základě článku 267 Smlouvy o fungování Evropské unie rozhodl předložit Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce a na základě čl. 177 § 1 bodu 31 kodeksu postępowania cywilnego (občanský soudní řád) přerušit řízení.